

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1867/2023
14.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници из радног односа тужилаца АА из ..., Општина ... и ББ из ..., чији је пуномоћник Владица Јовић адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство одбране – ВП .. Крушевац, коју заступа Војно правобранилаштво - Одељење у Крагујевцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 422/22 од 21.12.2022. године, у седници већа одржаној дана 14.02.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 422/22 од 21.12.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 969/21 од 19.10.2021. године, која је исправљена решењем истог суда од 30.11.2021. године, усвојен је тужбени захтев првотужиоца, па је обавезана тужена да првотужиоцу на име увећане зараде за прековремени рад у периоду од 01.01.2015. године до 01.01.2018. године исплати за сваки месец означеног периода новчане износе наведене у том ставу изреке, са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да друготужиоцу на име разлике између исплаћеног и припадајућег додатка за прековремени рад за период од 01.01.2015. године до 01.01.2018. године исплати за сваки месец означеног периода новчане износе наведене у овом ставу изреке, са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума па до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцима на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 106.332,00 динара у року од 8 дана.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 422/22 од 21.12.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 969/21 од 19.10.2021. године, исправљена решењем истог суда П1 969/21 од 30.11.2021. године, тако што је: 1) одбијен тужбени захтев првотужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да на име увећане зараде за прековремени рад за период од 01.01.2015. године до 01.01.2018. године, исплати за сваки месец означеног периода новчане износе наведене у том ставу изреке са законском затезном каматом на сваки новчани износ

почев од означених датума па до исплате; 2) одбијен тужбени захтев друготужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да, на име увећане зараде за прековремени рад за период од 01.01.2015. године до 01.01.2018. године, исплати новчане износе наведене у том ставу изреке са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума па до исплате, 3) тужиоци су обавезани да туженој на име трошкова парничног поступка исплате износ од 6.000,00 динара у року од 8 дана.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су благовремено изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 404. ЗПП.

Одлучујући о изјављеној ревизији, у смислу одредбе члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП и члана 408. ЗПП, Врхови суд је нашао да ревизија тужилаца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су у радном односу код тужене и обављају дужност у својству професионалних војника. У спорном периоду, поред часова редовног радног времена, остварили су и сате прековременог рада за које им тужена није исплатила у целини додатак на плату, нити је донела решење о прерасподели радног времена. Вештачењем је утврђена висина потраживања тужилаца, као и да се коефицијент од 20% садржан у коефицијенту плате тужилаца односи на посебне услове рада у Војсци, које регулише члан 83. Закона о Војсци.

Првостепени суд је закључио да су тужбени захтеви тужилаца основани и обавезао тужену на исплату новчаних износа на име увећане зараде за прековремени рад у спорном периоду.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду наводећи да је иста донета уз погрешну примену материјалног права.

По налажењу Врховног суда, правилно је другостепени суд применио материјално право када је побијану пресуду преиначио и тужбени захтев одбио.

Рад дужи од пуног радног времена предвиђен је чланом 83. став 1. Закона о Војсци Србије („Службени гласник Републике Србије“, број 116/07... 94/19), као елементат посебних услова под којима професионално војно лице (официр, подофицир и професионални војник) врши службу у Војсци Србије, због којих се утврђује коефицијент за обрачун плате који је за 20% до 50% већи од коефицијента утврђеног на основу положаја и чина, а у оквиру средстава за плате обезбеђених у буџету Републике Србије намењеним за финансирање одбране. Према ставу 2. тог члана, под радом дужим од пуног радног времена из става 1. истог члана сматра се рад у случају предузимања мера приправности, узбуне у јединици, односно установи, за време војних вежби, борбе против елементарних непогода, дежурства или сличних дужности

у команди, јединици или установи Војске Србије, као и у приликама које захтевају да се продужи започети рад чије би обустављање или прекидање имало штетне последице за оперативну способност команде, јединице односно установе, или би била нанета материјална штета, или угрожени животи и здравље војних лица и других грађана.

Одредбом члана 15. став 1. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије („Службени војни лист“, број 10 од 20.04.2017. године – пречишћени текст) прописано је да официру, односно подофициру у радном односу на одређено време и професионалном војнику, због посебних услова рада под којима врши службу у Војсци Србије прописаних чланом 83. став 1. и 2. Закона о Војсци Србије, припада коефицијент за посебне услове службе у Војсци Србије у висини 20% од основног коефицијента.

Међутим, одредбом члана 98. Закона о Војсци Србије прописано је да је професионално војно лице дужно да ради дуже од пуног радног времена кад потребе службе то захтевају, уз писмени налог надлежног старешине (став 1), с`тим што такав прековремени рад не може да траје дуже од осам сати недељно нити дуже од четири сата дневно (став 2), изузев у случајевима предвиђеним у трећем ставу тог члана. Према члану 85. став 1. наведеног закона, професионалном војном лицу увећава се плата за часове ноћног рада, рада у дане празника који су законом одређени као нерадни дани и рада дужег од пуног радног времена, осим рада дужег од пуног радног времена из члана 83. тог закона.

Одредбом члана 35. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије, поред осталог, прописано је: да професионалном припаднику Војске Србије за сваки сат који, по писаном налогу надлежног старешине, ради дуже од пуног радног времена (прековремени рад) припада сат и по слободно (став 1); да се прековремени рад тромесечно прерачунава у слободне сате које професионални припадник Војске Србије мора да искористи најкасније у року од шест месеци од протеча тромесечја у којем их је остварио (став 2); да се изузетно, професионалном припаднику Војске Србије који не може да искористи слободне сате због тога што природа послова радног места захтева тако обиман прековремени рад, може исплатити додатак за сваки сат прековременог рада који износи 26% вредности радног сата плате, уз претходно прибављену сагласност министра одбране (став 3); да професионалном припаднику Војске Србије, који прековремено ради у случајевима прописаним чланом 83. став 1. и 2. Закона о Војсци Србије не припада увећање из члана 32. и 33. Правилника (ноћни рад и рад на дане празника који није радни дан) и из става 1. и 3. овог члана (став 4).

Дакле, за рад дужи од пуног радног времена из члана 83. став 1. и 2. Закона о Војсци Србије тужилац нема право на увећање плате јер му је за такав рад основни коефицијент за обрачун плате увећан за 20%. За рад дужи од пуног радног времена (прековремени рад) из члана 98. став 1. наведеног закона, тужилац по правилу има право на слободне сате (сат и по за сваки сат прековременог рада) а само изузетно, под условима из члана 35. став 3. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије, може му се исплатити зарада увећана за 26% вредности радног сата.

Према одредбама чланова 141. и 142. Закон о Војсци Србије, о правима и обавезама професионалних припадника Војске Србије одлучује се у управном поступку. У првом степену, о праву тог лица одлучује старешина команде јединице или војне установе, а о жалби на решење донето у првом степену одлучује старешина војне јединице или установе који је непосредно претпостављени старешини који је донео ожалбено решење. Против одлуке у другом степену или у случају „ћутања администрације“, странка може да покрене управни спор.

Одредбом члана 52. став 3. Правилника о платама професионалних припадника Војске Србије прописано је да надлежни старешина решењем утврђује и додатке на плату (изузев додатка за ноћни рад и рад у дане празника који нису радни дани, а који се остварује на основу радне листе), накнаду плате (изузев накнаде плате за време одсуства са рада на дан празника који је нерадни дан, а која се остварује на основу радне листе), отпремнини, јубиларној награди.

Из изложеног, по становишту Врховног суда следи да је за остварење права по основу прековременог рада тужиоца било неопходно обраћање старешини војне јединице ради признавања и конкретизовања тог права – утврђивања права на слободне сате, као правила или права на исплату увећане плате, што је изузетак за који је потребно утврдити испуњеност предвиђених услова – немогућност коришћења слободних сати због обимности прековременог рада и постојање сагласности министра одбране за исплату прековременог рада. Све то утврђује надлежни старешина својим решењем донетим по правилима управног поступка, кроз први и други степен одлучивања, а судска контрола таквих одлука је прописана кроз управни спор.

С`тога, у ситуацији када тужилац није подносио захтев надлежном старешини за признавање слободних сати на име прековременог рада или утврђење права на исплату увећане плате, нема основа за његово потраживање, које би му било могуће досудити само по правилима о накнади штете, у смислу члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, због незаконитог или неправилног рада државног органа који му није омогућио коришћење слободних сати признатих правноснажним решењем надлежног старешине, односно није извршио исплату новчаног износа утврђеног таквим решењем.

Следствено изложеном, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**